

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-R77.2-A

Datum: 2. decembar 2009.

Original: engleski

PRED VEĆEM SAZVANIM NALOGOM PREDSEDNIKA

U sastavu: sudija Burton Hall, predsedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Guy Delvoie

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 2. decembra 2009. godine

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTEVU ZA IZUZEĆE SUDIJA FAUSTA POCARA
I THEODORA MERONA IZ ŽALBENOG POSTUPKA**

Amicus curiae tužilac:
g. Bruce MacFarlane, QC

Optuženi:
g. Vojislav Šešelj

Prevod

I. PROCEDURALNI KONTEKST

1. Dana 24. jula 2009. godine, Pretresno veće II Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) osudilo je Šešelja po jednom navodu za nepoštovanje Suda.¹ Dana 18. avgusta 2009. godine, Šešelj je podneo Najavu žalbe na Presudu.² Dana 27. avgusta 2009. godine, predsjednik je odredio veće u čijem su sastavu sudije Mehmet Güney, Fausto Pocar, Andréia Vaz, Theodor Meron i Christoph Flüggé da razmatre Žalbu.³

2. Dana 10. septembra 2009. godine, Šešelj je podneo zahtev za izuzeće sudija Fausta Pocara i Theodora Merona iz razmatranja Žalbe.⁴

3. Na osnovu pravila 15 Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik), sudija koji predseđava Žalbenim većem, koji je takođe i predsjednik Međunarodnog suda, obavio je razgovor sa sudijama Pocarom i Meronom i u svojoj funkciji predsjednika, imenovao ovo Veće da razmotri osnovanost Zahteva.⁵

II. MERODAVNO PRAVO

4. Statut Međunarodnog suda uspostavlja visoki standard podobnosti za svoje sudije, koje moraju da budu "nepriistrasne i čestite osobe visokih moralnih kvaliteta".⁶ Jedna od proceduralnih zaštita ovog standarda ugrađena je u pravilo 15 Pravilnika koje predviđa da "[s]udija koji ima lični interes u predmetu ili koji s tim predmetom ima ili je imao ikakve veze koja bi mogla uticati na njegovu nepristrasnost ne sme da učestvuje u prvostepenom ili žalbenom postupku u tom predmetu".⁷

¹ "Presuda po navodima o nepoštovanju suda" doneta kao poverljiva, 24. jula 2009. godine, (u daljem tekstu: Presuda). Javna verzija Presude dostavljena je istog dana.

² "Najava žalbe na Presudu po navodima o nepoštovanju Suda od 24. jula 2009. godine", dostavljena kao poverljiva, 18. avgust 2009. godine (u daljem tekstu: Žalba). Verzija Žalbe na engleskom jeziku podneta je 25. oktobra 2009. godine.

³ "Nalog kojim se određuju sudije za predmet pred Žalbenim većem", izdat 27. avgusta 2009. godine.

⁴ "Zahtev prof. dr Vojislava Šešelja za izuzeće sudija Fausta Pocara i Teodora Merona iz žalbenog postupka", podnet predsjedniku Međunarodnog suda, 10. septembar 2009. godine (dalje u tekstu: Zahtev).

⁵ "Odluka po zahtevu za izuzeće", 6. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka predsjednika o izuzeću), par. 5 i 17.

⁶ Član 13 Statuta.

⁷ Pravilo 15(A) Pravilnika.

Prevod

5. Žalbeno veće je utvrdilo pravni test koncepta sudske "nepristrasnosti", zaključivši da:

A. Sudija nije nepristrasan ako se pokaže da postoji stvarna pristranost.

B. Neprihvatljiv utisak pristranosti postoji u sledećim slučajevima:

i) ako je sudija strana u postupku, ako ima finansijski ili imovinski interes u ishodu predmeta ili ako će odluka sudije dovesti do unapređenja nekog pothvata u kojem sudija učestvuje zajedno sa jednom od stranaka. U tim okolnostima sudija se automatski izuzima; ili

ii) ako bi okolnosti kod razumnog i valjano informiranog posmatrača izazvale razumnu bojazan od pristranosti.⁸

6. Radi procenjivanja da li je sudija bio nepristrasan na osnovu testa Žalbenog veća, "razumna osoba" se definiše kao "informirana osoba, kojoj su poznate sve relevantne okolnosti, uključujući tradicije moralnog integriteta i nepristranosti koje su implicitni dio sistema, a takođe mora biti svjesna činjenice da je nepristranost jedna od dužnosti na koju se sudije zaklinju".⁹

7. Analiza sudske prakse Međunarodnog suda pokazuje da se ispitivanje navodne sudske pristrasnosti vodi pod čvrstom pretpostavkom njegove/njene nepristrasnosti.¹⁰ Kao posledica toga, na strani koja podnosi zahtev leži teret izvođenja dovoljno dokaza o pristrasnosti sudije kako bi se "čvrsto" ustanovila razumna bojazan pristrasnosti.¹¹

⁸ *Tužilac protiv Ante Furundžije*, predmet br. IT-95-17/1-A, Presuda, 21. jul 2000. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Furundžija*), par. 189, kasnije citirano u Odluci predsednika o izuzeću, par. 2; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-05/18-PT, Odluka po Zahtjevu za izuzeće sudije Picard i Izveštaj potpredsjedniku na osnovu pravila 15(B)(ii)", 22. jul 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić*), par. 15; *Tužilac protiv Milana Lukića i Sredoja Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-T, Odluka po Zahtjevu za izuzeće, 12. januar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Lukić*), par. 2.

⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Furundžija*, par. 190, V. takođe Odluka predsednika o izuzeću, par. 2; Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 16; Odluka u predmetu *Lukić*, par. 2.

¹⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Furundžija*, par. 197. V. takođe Odluka predsednika o izuzeću, par. 3; Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 17; Odluka u predmetu *Lukić*, par. 3. Uspostavljen je visoki prag pobijanja pretpostavke nepristrasnosti sudija, Po rečima Žalbenog veća, "baš kao što svaki stvarni dojam pristrasnosti sudije podriiva povjerenje u sprovođenje pravde, tako bi postojala i jednaka potencijalna prijetnja interesima nepristrasnog i pravičnog provođenja pravde ako bi trebalo da se sudije povlače na osnovu neutemeljenih i nepotkrijepljenih navoda o dojmu pristrasnosti"; *Tužilac protiv Zejnila Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*), par. 707.

¹¹ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 707; Drugostepena presuda u predmetu *Furundžija*, par. 197. V. takođe Odluka predsednika o izuzeću, par. 4; Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 17; Odluka u predmetu *Lukić*, par. 3.

III. ARGUMENTACIJA

8. Šešelj u Zahtevu traži izuzeće sudija Pocara i Merona iz razmatranja Žalbe jer navodno obojica imaju lični interes u predmetu i stoga se ne mogu smatrati nepristrasnim.¹² On tvrdi da su sudije Pocar i Meron doprineli navodnom sedmogodišnjem kršenju njegovih prava i da su pokazali "neobuzdanu ličnu mržnju" prema njemu.¹³

A. Navodi protiv sudije Pocara

9. Šešelj tvrdi da se stiče snažan utisak pristrasnosti od strane sudije Pocara. U prilog Zahtevu on tvrdi da je u svojstvu predsednika MKSJ, predsednik Kolegijuma MKSJ, predsedavajućeg sudije Žalbenog veća i člana Žalbenog veća, sudija Pocar odbacio veliki broj Šešeljevih zahteva i žalbi.¹⁴ Šešelj podseća da je u periodu od 10. juna 2003. godine do 9. aprila 2009. godine sudija Pocar učestvovao u odbijanju 33 njegova zahteva i žalbi, dok je tokom istog perioda učestvovao u donošenju samo dve odluke navedene u Zahtevu kao "pozitivne za profesora Vojislava Šešelja".¹⁵

10. Veliki deo Zahteva Šešelj posvećuje izražavanju razočaranja u odluke različitih organa Međunarodnog suda u vezi s postupkom nametanja branioca – što je kulminiralo njegovim štrajkom glađu, od 10. novembra do 8 decembra 2006. godine i načinom na koji je sudija Pocar, u svojstvu predsednika Međunarodnog suda delovao u vezi sa Šešeljevim štrajkom glađu.¹⁶ U tom smislu, Šešelj tvrdi da "skandalozne izjave" sudije Pocara međunarodnim medijima o Šešeljevom štrajku glađu pokazuju "mržnju,

¹² Zahtev, str. 4.

¹³ Zahtev, str. 3-5.

¹⁴ Zahtev, str. 5-28, 30.

¹⁵ Zahtev, str. 30, 44.

¹⁶ V. Zahtev, st. 10-23.

Prevod

pristrasnost i posebno osvetoljubivost" sudije Pocara, predrasude koje su se čak pojačale nakon što je 2009. godine objavljena Šešeljeva knjiga o sudiji Pocaru.¹⁷

B. Navodi protiv sudije Merona

11. Šešelj tvrdi da se stiče snažan utisak pristrasnosti od strane sudije Merona. U prilog svom Zahtevu, Šešelj tvrdi da je sudija Meron u svojstvu predsjednika MKSJ, predsjednika Kolegijuma MKSJ, predsedavajućeg sudije Žalbenog veća i člana Žalbenog veća, u periodu od 10. juna 2003. do 9. aprila 2009. godine učestvovao u donošenju "16 odluka protiv profesora Šešelja" i "samo jednoj pozitivnoj".¹⁸ Pored toga, Šešelj tvrdi da je u periodu od februara 2003. godine do novembra 2005. godine, u svojstvu predsjednika MKSJ čija je dužnost da nadzire rad Sekretarijata, sudija Meron "dozvolio Sekretarijatu da brutalno krši prava profesora Vojislava Šešelja" nametanjem "nehumane izolacije".¹⁹ U tom smislu Šešelj takođe podseća na situaciju kada je sudija Meron odbio Šešeljev dopis u kome prigovara na "neverovatnu samovolju koju pokazuje sekretar Međunarodnog suda".²⁰

12. Šešelj takođe tvrdi da sudija Meron, kao bivši diplomatski predstavnik Izraela, ne može da razmatra Šešeljevu Žalbu bez pristrasnosti zbog Šešeljeve otvorene političke simpatije za palestinske ciljeve.²¹ Pored toga, Šešelj tvrdi da se pristrasnost sudije Meron protiv njega povećala kada je Šešelj objavio knjigu o sudiji Meronu.²²

IV. DISKUSIJA

13. Veće ima u vidu da se Šešeljevi navodi pristrasnosti od strane sudija Pocara i Merona uglavnom zasnivaju na njegovom neslaganju s raznim odlukama koje su donete

¹⁷ Zahtev, str. 29-30.

¹⁸ Zahtev, str. 31-32, 34-35, 39-44.

¹⁹ Zahtev, str. 31-38, 42-43.

²⁰ Zahtev, str. 38-40.

²¹ Zahtev, str. 40-41.

²² Zahtev, str. 42.

Prevod

tokom postupaka protiv njega.²³ Veće je mišljenja da se činjenica da sudija odlučuje protiv neke strane u postupku tokom suđenja, čak i u više prilika, ne može kao takva smatrati pokazateljem moguće pristrasnosti s njegove/njene strane.

²³ U Zahtevu, Šešelj analizira odluke i naloge koje je doneo ili u čijem je donošenju učestvovao sudija Pocar: "Odluka po Zahtevu za izuzeće sudija", 10. jun 2003. godine; "Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi sa odbijanjem Zahteva da se optuženom odobri poseta u Pritvorskoj jedinici", 29. januar 2004. godine; "Odluka po interlokutornoj žalbi po pitanju nadležnosti", 31. avgust 2004. godine; "Odluka po Žalbi protiv odluke Sekretarijata od 20. januara 2006. godine", 7. april 2006. godine; "Odluka po Žalbi protiv Odluka Sekretarijata od 20. avgusta 2004. godine i 30. januara 2006. godine", 11. april 2006. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku7 kojom se odbija Zahtev da pravni savetnici posete pritvorenika", 25. maj 2006. godine; "Odluka po Šešeljevom Zahtevu da predsednik MKSJ naredi da se u Pritvorskoj jedinici razdvoje i onemogućiti bilo kakav međusobni kontakt između časnih Srba u pritvoru i onih koji su postigli nagodbu s Tužilaštvom i pristali da lažno svedoče", 15. jun 2006. godine; "Odluka po Zahtevu za preispitivanje Odluke po interlokutornoj Žalbi po pitanju nadležnosti od 31. avgusta 2004. godine", 15. jun 2006. godine; "Odluka po Šešeljevoj žalbi protiv odluke Sekretarijata od 9. maja 2006. godine", 26. jun 2006. godine; "Odluka po Šešeljevoj žalbi na odluku sekretara od 14. juna 2006. godine", 25. avgust 2006. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku Sekretarijata od 10. jula 2006. godine", 4. septembar 2006. godine; "Odluka po Šešeljevom zahtevu da predsednik naloži uklanjanje svih smetnji koje ograničavaju ravnopravnost svih radio i televizijskih stanica u pogledu prava na prenos Šešeljevog suđenja", 11. septembar 2006. godine; "Nalog o imenovanju sudija u predmetu pred Žalbenim većem", 11. septembar 2006. godine; Odluka po proširenju ograničenja broja reči", 27. septembar 2006. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku Pretresnog veća o dodeli branioca", 20. oktobar 2006. godine; "Odluka po Zahtevu za poništavanje Uputstva o dužini podnesaka i zahteva", 6. novembar 2006. godine; "Odluka po Zahtevu za izuzeće sudije Patricia Robinsona, sudije Alphonsa Oriea i sudije Bakonea Justicea Molotoa", 6. novembar 2006. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku sekretara da imenuje Davida Hoopera za branioca u postupku protiv dr Vojislava Šešelja", 10. novembar 2006. godine; "Odluka po Zahtevu da Kolegijum pokrene postupak za izuzeće sudije Patricia Robinsona, sudije Alphonsea Oriea i sudije Bakonea Justicea Molotoa", 20. novembar 2006. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku sekretara od 19. oktobra 2006. godine", 23. novembar 2006. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku sekretara o dodeli branioca u pripravnosti", 9. januar 2007. godine; "Odluka po Zahtevu za izuzeće", 16. februar 2007. godine; "Odluka po Žalbi protiv Odluke Sekretarijata od 16. januara 2007. godine", 5. mart 2007. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku Sekretarijata od 19. decembra 2006. godine", 12. mart 2007. godine; "Odluka po interlokutornoj žalbi Vojislava Šešelja na Odluku Pretresnog veća o formi obelodanjivanja", 17. april 2007. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku sekretara od 24. januara 2007. godine", 20. april 2007. godine; "Odluka po Žalbama na Odluke sekretara od 4. januara 2007. i 9. februara 2007.", 25. april 2007. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku Sekretarijata od 16. februara 2007. godine", 27. april 2007. godine; "Odluka po Žalbi Vojislava Šešelja na Odluku Pretresnog veća od 19. jula 2007. godine", 14. decembar 2007. godine; "Odluka po Žalbi Vojislava Šešelja na Usmenu odluku Pretresnog veća od 7. novembra 2007. godine", 24. januar 2008. godine; "Odluka po Žalbi na Usmenu odluku Pretresnog veća od 9. januara 2008. godine", 11. mart 2008. godine; "Odluka po Žalbi tužilaštva na odluku Pretresnog veća od 10. juna 2008. godine", 25. jul 2008. godine (poverljivo); "Odluka po podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u skladu s Odlukom predsednika od 17. decembra 2008. godine", 9. april 2009. godine. Šešelj takođe analizira sledeće odluke koje je doneo ili u čijem je donošenju učestvovao sudija Meron: "Odluka po Zahtevu za izuzeće sudija", 10. jun 2003. godine; "Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi sa odbijanjem Zahteva da se optuženom odobri poseta u Pritvorskoj jedinici", 29. januar 2004. godine; "Odluka po Zahtevu za preispitivanje Odluke po interlokutornoj Žalbi po pitanju nadležnosti od 31. avgusta 2004. godine", "Odluka o valjanosti Žalbe na osporavanje nadležnosti i forme optužnice od strane Vojislava Šešelja", 29. jul 2004. godine; "Odluka po Zahtevu za izuzeće tužioca Međunarodnog suda Carle Del Ponte", 2. decembar 2004. godine; "Odluka po Zahtevu da se promeni sedište Međunarodnog suda", 3. maj 2005. godine; "Odluka po Zahtevu optuženog da predsednik Suda Theodor Meron poništi Odluku zamenika sekretara po kojim se prof. dr Vojislavu Šešelju na period od najmanje 60 dana zabranjuje komunikacija sa svim osobama kao i primanje poseta", 21. septembar 2005.

Prevod

14. Isto tako, Veće zaključuje da odluke sekretara i zamenika sekretara koje se navode u Zahtevu,²⁴ i činjenica da su one donete pod opštim nadzorom sudije Merona na osnovu pravila 19 Pravilnika u svojstvu predsednika Međunarodnog suda ne mogu, kao takve, predstavljati dokaz pristrasnosti sudije Merona.

15. Veće nije utvrdilo osnovanost Šešeljeve interpretacije razloga navodnog odbijanja njegovog pismenog prigovora od strane sudije Merona. Veće u tom smislu napominje da utvrđivanje jednog ili više slučajeva neslaganja sa stavom koji je izneo Šešelj ni na koji način ne ukazuje na postojanje pristrasnosti protiv njega.

16. Veće odbacuje Šešeljeve navode da se niz odluka koje su doneli različiti organi Međunarodnog suda koje su prethodile okončanju njegovog samonametnutog štrajka glađu, uključujući one odluke u čijem su donošenju učestvovali sudije Pocar i Meron može označiti kao "pokušaj sudskog ubistva". Kao takav, ovaj neosnovani navod ne potkrepljuje nijedan navod pristrasnosti protiv njega.²⁵ Isto tako, Veće ne prihvata kao primer pristrasnosti Šešeljevu spekulativnu interpretaciju izjava koje je navodno dao sudija Pocar međunarodnim medijima kada je govorio o Šešeljevom štrajku glađu.

godine; Odluka po zahtevu za preispitivanje "Odluke po interlokutornoj žalbi po pitanju nadležnosti od 31. avgusta 2004. godine", 15. jun 2006. godine"; Odluka po proširenju ograničenja broja reči", 27. septembar 2006. godine; "Odluka po Žalbi na Odluku Pretresnog veća o dodeli branioca", 20. oktobar 2006. godine; "Odluka po interlokutornoj žalbi Vojislava Šešelja protiv Odluke Pretresnog veća o formi obelodanjivanja", 17. april 2007. godine; "Odluka po Žalbi Vojislava Šešelja na Odluku Pretresnog veća od 19. jula 2007. godine", 14. decembar 2007. godine; "Odluka po Žalbi Vojislava Šešelja na Usmenu odluku Pretresnog veća od 7. novembra godine", 24. januar 2008. godine; "Odluka po Žalbi na Usmenu odluku Pretresnog veća od 9. januara 2008. godine", 11. mart 2008. godine; "Odluka po Žalbi tužilaštva na odluku Pretresnog veća od 10. juna 2008. godine", 25. jul 2008. godine (poverljivo); "Odluka po podnesku Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u skladu s Odlukom predsednika od 17. decembra 2008. godine", 9. april 2009. godine.

²⁴ Odluka zamenika sekretara, 11. decembar 2003. godine; Odluka sekretara, 29. decembar 2003. godine; Odluka zamenika sekretara, 8. januar 2004. godine; Odluka zamenika sekretara, 6. februar 2004. godine; Odluka zamenika sekretara, 16. februar 2004. godine; Odluka zamenika sekretara, 9. mart 2004. godine; Odluka sekretara, 8. april 2004. godine; Odluka zamenika sekretara, 7. maj 2004. godine; Odluka zamenika sekretara, 9. jun 2004. godine; Odluka zamenika sekretara, 23. jun 2005. godine.

²⁵ V. na pr. Zahtev, str. 5, 10-12.

Prevod

17. Veće takođe smatra da su Šešeljevi navodi da su sudija Pocar i Meron pristrasni protiv njega samim tim što je Šešelj o njima napisao pogrдне knjige²⁶ podjednako neutemeljeni i zasnovani isključivo na spekulativnim osnovama.²⁷

18. Konačno, Veće odbacuje Šešeljeve tvrdnje kojima pridaje određena politička stanovišta sudiji Meronu samim time što je sudija Meron u prošlosti bio izraelski diplomata. Šešeljeva tvrdnja da se njegova javno izražena simpatija prema Palestincima može razumno interpretirati kao nešto što utiče na pristrasnost sudije Merona prilikom odlučivanja po Žalbi potpuno je neutemeljena.

19. Po mišljenju Veća, Šešeljeva argumentacija podneta kao potkrepljenje njegovih navoda u Zahtevu zasnovana je na spekulacijama i neosnovanim zaključcima na osnovu činjenica – tako da nijedan argument ne zadovoljava test okolnosti koje bi razumnog posmatrača navelo da razumno uoči pristrasnost. Veće stoga smatra da Zahtev ne samo da nema merituma, već da je frivolan po svojoj prirodi i da mu je cilj ometanje pravičnog i ekspeditivnog vođenja suđenja.

V. IZVEŠTAJ O MERITUMU ZAHTEVA

20. Na osnovu pravila 15 Pravilnika, Veće zaključuje da obaveštena osoba, uz poznavanje svih relevantnih okolnosti, ne može razumno doći do zaključka o postojanju bilo kakve pristrasnosti od strane sudije Pocara i sudije Merona prilikom odlučivanja po meritumu Žalbe. Veće zaključuje da dokazi koje je g. Šešelj izneo u Zahtevu ne pobijaju pretpostavku nepristrasnosti koja važi za sudije Međunarodnog suda. Iz gorenavedenih razloga, Zahtev se **ODBACUJE**.

²⁶ Knjige o kojima se radi su *Korumpirani predsednik nelegalnog Haškog suda Fausto Pokar*, Srpska radikalna stranka, Beograd 2009. godine i *Genocidni izraelski diplomata Teodor Meron*, Srpska radikalna stranka, Beograd, 2004. godina, v. Zahtev, str. 6-7.

²⁷ Veće napominje da bi, ukoliko bi kritika jedne od strana u postupku predstavljala osnovu za izuzeće sudija, to stranama dalo moć da uklanjaju sudije jednostavnim davanjem pogrđnih izjava o njima.

Prevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Burton Hall,
predsedavajući

/potpis na originalu/
sudija Howard Morrison

/potpis na originalu/
sudija Guy Delvoie

Dana 2. decembra 2009. godine
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]